Súd:	Krajský súd Košice
Spisová značka:	8Co/22/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7122211847
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Miloš Greguš
ECLI:	ECLI:SK:KSKE:2024:7122211847.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Greguša a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárcsikovej v spore žalobcu A. B. nar. X. X. XXXX bývajúceho v C. D. C. E. F. XXX/XX zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Lukáš Mojsej s.r.o., so sídlom v Košiciach na Žižkovej ulici č. 2073/19 proti žalovanej Slovenskej republike v ktorej mene koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky so sídlom v G. D. H. E. F. X o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o odvolaní žalobcu proti rozsudku Mestského súdu Košice č.k. 15C/48/2022-95 zo dňa 26.9.2023 takto

r o z h o d o l :

I. M e n í rozsudok Mestského súdu Košice č.k. 15C/48/2022-95 zo dňa 26.9.2023 vo výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 500 Eur do 60 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nad priznanú sumu 500 Eur p o t v r d z u j e rozsudok Mestského súdu Košice č.k. 15C/48/2022-95 zo dňa 26.9.2023 vo výroku II., ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá.

III. Žalobcovi priznáva proti žalovanej nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Mestský súd Košice (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom
výrokom I. zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 1.900 Eur do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výrokom III. priznal žalobcovi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie právne posúdil podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, § 1, § 2, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. f), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, 4, § 17 ods. 1, 2, 3, 4 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 12 ods. 2 veta prvá, 3 veta prvá zák. č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov. Rozhodnutie odôvodnil tým, že oslobodením žalobcu spod obžaloby bola fakticky konštatovaná nezákonnosť uznesenia, ktorým mu bolo vznesené obvinenie. Uviedol, že v zmysle ustálenej judikatúry súdov SR je nutné za nezákonné rozhodnutie podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. považovať uznesenie vyšetrovateľa PZ zo dňa 16. 1. 2019 ČVS: ORP-150/6-VYS-KE-2017 o vznesení obvinenia a uznesenie vyšetrovateľa PZ zo dňa 14. 10. 2018 ČVS: ORP-1771/6-VYS-KE-2017. Žalobca si v tejto súvislosti uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 32.300 Eur. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme sa súd prvej inštancie vychádzajúc z výpovede žalobcu, ako aj zo skutkových tvrdení uvedených v žalobe a na pojednávaní nestotožnil s názorom žalovanej, že v danom prípade je dostatočnou satisfakciou pre žalobcu samotné konštatovanie porušenia práv žalobcu, teda oslobodzujúci rozsudok. Rovnako sa

nestotožnil ani so žalobcom uplatnenou výškou náhrady nemajetkovej ujmy. Predovšetkým z výpovede žalobcu mal za preukázané, že trestné stíhanie malo vplyv na súkromný, rodinný i profesionálny život žalobcu. Žalobca čelil zvýšenému stresu, nervozite a stagnácii v práci. Na základe tohto trestného stíhania začal správny úrad konanie o zrušenie osvedčenia technika kontroly originality, ktorý napokon vydal rozhodnutie dňa 18. 5. 2023 o zastavení tohto konania. Čo sa týka rodinných vzťahov, blízke rodinné vzťahy neboli z dôvodu predmetného trestného stíhania narušené, manželka pri ňom zotrvala a rodinné vzťahy sa nepoškodili. Žalobca musel obmedziť finančnú podporu do niektorých záležitostí u svojich detí, čo sa ho najviac dotklo, pretože deťom nevedel zaplatiť všetky krúžky, ktoré potrebovali, keďže obaja synovia sa venovali športovej činnosti. Žalobca subjektívne pociťoval krivdu a dlhotrvajúce čakanie na spravodlivosť v trvaní 3 a pol roka, čo pociťoval ako neustály tlak trestného konania, teda že napriek tomu, že nič protizákonné nespáchal, mohol dostať nepodmienečný výkon trestu odňatia slobody. Takýto psychický tlak, rovnako aj pohľady okolia, keď ho ľudia brali ako kriminálnika, ktorý sa ako pracovník kontroly originality snaží nezákonným spôsobom zarábať, mal neblahý vplyv na jeho život. Pri rozhodovaní o priznaní nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie prihliadol na charakter trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, t. j. obvinenie z účasti na trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti formou pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d), § 233 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Trestného zákona, pričom možno objektívne vyhodnotiť, že trestné stíhanie mu „pošramotilo“ povesť odborníka, technika kontroly originality, zapríčinilo stagnáciu po profesionálnej stránke a obmedzilo na istý čas v kariérnom raste, resp. zmene pôsobiska v zamestnaní a prechod do inej súkromnej spoločnosti. Prihliadol aj na jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žil a pracoval, keďže bol bezúhonný, nikdy nemal problém so zákonom, s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých došlo k nemajetkovej ujme (trestné stíhanie začalo vznesením obvinenia dňa 14. 10. 2018 a dňa 16. 1. 2019 a trestné stíhanie bolo právoplatne skončené dňa 29. 3. 2022, teda dĺžka trestného stíhania bola 3 a pol roka), ako aj závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v súkromnom živote, neistota, nervozita, zvýšený stres, potreba finančného zabezpečenia rodiny, v profesionálnom i spoločenskom uplatnení (stagnácia v profesionálnom raste, prechod k inému zamestnávateľovi) podľa názoru súdu prvej inštancie zodpovedá nemajetková ujma 1.900 Eur. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy okrem zákonom stanovených kritérií uvedených v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. bral za rozhodujúcu tiež povahu trestnej veci vzhľadom na druh a závažnosť trestného činu, pre ktoré bolo trestné stíhanie vedené, od ktorých sa tiež odvíjala intenzita, s akou osoba poškodená nezákonným trestným stíhaním je negatívne vnímaná okolím. Rovnako tiež zohľadnil hrozbu a potencionálny rozsah trestného postihu, od ktorého sa odvíja subjektívny pocit neistoty na strane osoby poškodenej nezákonným trestným stíhaním. Napokon tiež zohľadnil okolnosti, ktoré viedli k vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi a priebeh trestného konania. V danom prípade výsledok trestného konania závisel od vyhodnotenia vykonaných dôkazov, pričom súd prvej inštancie na základe vyhodnotenia jednotlivých vykonaných dôkazov dospel k oslobodzujúcemu rozsudku z dôvodu nepreukázania, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca obžalovaný. Čo sa týka výšky priznanej nemajetkovej ujmy konštatoval, že táto je vecou voľnej úvahy súdu. Po zhodnotení konkrétnych okolností prípadu prihliadol na osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, podľa ktorého nie je možné pri zohľadnení citovaných zákonných ustanovení porovnávať trestné stíhanie žalobcu s trestným činom, pri ktorom bola spôsobená smrť. Vzhľadom k tomu v prípade odškodnenia žalobcu prihliadol aj na ustanovenie § 12 ods. 2, 3 zákona č. 274/2017 Z. z., podľa ktorého výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu. Skutok, ktorý sa kládol žalobcovi za vinu, sa stal v roku 2015, v ktorom suma mesačnej minimálnej mzdy bola 380 Eur. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 5-násobku mesačnej minimálnej mzdy, ktorá bola v roku 2015 (t. j. 380 Eur x 5). Vychádzal z potreby proporcionality, nakoľko aj podľa ESĽP by priznaná finančná náhrada nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám, napr. výške náhrady za utrpenie a bolesť, ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami tak, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej umožňovala „spravodlivé“ zadosťučinenie (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27. 4. 2006). Vzhľadom na uvedené dôvody a citované zákonné ustanovenia zaviazal žalovanú na náhradu nemajetkovej ujmy 1.900 Eur. V prevyšujúcej časti náhrady nemajetkovej ujmy žalobu zamietol. Lehotu na plnenie uloženej povinnosti určil na žiadosť žalovanej v trvaní 60 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, čo žalobca nenamietal. Keďže rozhodnutie o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu, podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu. Dodal, že nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne.

3. Len proti výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti napadnutého rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázal na dôvody, podľa ktorých súd prvej inštancie rozhodoval o priznaní výšky nemajetkovej ujmy. Poukázal na to, že v zmysle bodu 37 odôvodnenia súd ustálil, že jeho nezákonné trestné stíhanie začalo v roku 2018, teda nestotožnil sa s jeho názorom, že trestné stíhanie trvalo sedem rokov, teda od roku 2015, avšak čo sa týka priznanej výšky nemajetkovej ujmy, tak súd prvej inštancie z nepochopiteľných dôvodov vychádzal z výšky minimálnej mzdy za rok 2015. Nakoľko nezákonné rozhodnutie – uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané v roku 2018, tak súd mal pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzať z minimálnej mzdy za rok 2018, v opačnom prípade by prejudikoval, že trestné stíhanie trvalo sedem rokov. Zároveň poukázal na to, že tak on, aj žalovaná tvrdila, že nezákonné trestné stíhanie začalo až v roku 2018. Zároveň zdôraznil, že ak už rozhodovacia prax ustálila, že pri odškodňovaní poškodených osôb, ktoré štát nezákonne stíhal niekoľko rokov, má pri určovaní výšky analogicky prihliadať na zákon o obetiach násilných trestných činov, pričom poukazuje na to, že súd nemôže priznať nemajetkovú ujmu, ktorá prevyšuje 50-násobok minimálnej mzdy, teda maximálna hranica je 50-násobok minimálnej mzdy a nie 10-násobok minimálnej mzdy, ako uvádza žalovaná. Zároveň zdôraznil, že ak sa pri odškodňovaní odkazuje na zákon o obetiach násilných trestných činov, tak zákonné ustanovenie „vo výške 10-násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu“ sa má vykladať v tom zmysle, že rok, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, je v tomto konaní rok, v ktorom došlo k nezákonnému rozhodnutiu, t.j. uzneseniu o vznesení obvinenia, v opačnom prípade by si súd sám odporoval v dĺžke trestného stíhania. Mal za to, že priznaná výška nemajetkovej ujmy je neprimerane nízka, najmä vzhľadom k tomu, ako pristupovala žalovaná k samotnému trestnému stíhaniu, kedy ho stíhala len na základe presvedčenia, aj keď od počiatku trpela dôkaznou núdzou a trvala na trestnom stíhaní, až dokým odvolací súd nezamietol odvolanie prokuratúry, a to aj napriek tomu, že opakovane podával sťažnosti, ako aj návrhy na zastavenie trestného stíhania. Zároveň uviedol, že aj vzhľadom na postoj žalovanej, ktorá stíha nevinného človeka a v prípade, keď po rokoch trvania nezákonného stíhania sa žalovaná ani nedokáže ospravedlniť, iba uvádza, že samotné porušenie práva (oslobodzujúci rozsudok) je dostatočným zadosťučinením, by mal súd priznať nemajetkovú ujmu minimálne vo výške 10-násobku minimálnej mzdy. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaním zmenil, nárok žalobcovi priznal v plnom rozsahu a priznal mu aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že akceptuje rozsudok súdu prvej inštancie a ním priznanú výšku nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za primeranú a dostatočnú s poukazom na výsledky dokazovania vykonávaného v prejednávanom spore. Uviedla, že odvolanie neobsahuje žiadne nové právne relevantné skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nezaoberal a ktoré by mohli mať za následok nezákonnosť, resp. nesprávnosť prvoinštančného rozhodnutia. Súdom určenú sumu výšky nemajetkovej ujmy akceptuje, pričom však uvádza, že táto je podľa jej názoru viac než dostačujúca, nakoľko v spore nebola preukázaná žiadna výnimočná ujma spočívajúca v negatívnom dopade na súkromný, pracovný a spoločenský život žalobcu. Vo vzťahu k žalobcom uplatnenej sume nemajetkovej ujmy (32.000 Eur) a ním prezentovanej námietke, v zmysle ktorej je maximálna hranica nemajetkovej ujmy podľa Zákona o obetiach trestných činov 50-násobok minimálnej mzdy, nie 10-násobok minimálnej mzdy. Uviedla, že nespochybňuje, že zákonná limitácia výšky odškodnenia priznávaného obetiam trestných činov je v sume 50-násobku minimálnej mzdy, avšak tak, ako na to opakovane poukázala aj v priebehu konania na súde prvej inštancie, pri zachovaní zásady proporcionality priznávanej výšky nemajetkovej ujmy obetiam násilnej kriminality v porovnaní s výškou nemajetkovej ujmy priznávanej osobám, ktorým mala byť nemajetková ujma spôsobená trestným stíhaním, nie je možné porovnávať trestné stíhanie žalobcu so spôsobením smrti (s poukazom na ust. § 12 prvá veta zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov) a v nadväznosti na to už vôbec nie prirovnať takéto trestné stíhanie k ujme osoby ako jedinej pozostalej obete násilného trestného činu, ktorá bola svojou výživou odkázaná na zomrelého (§ 12 ods. 2 druhá veta zákona č. 274/2017 Z. z.). Má za to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy, resp. jej zákonnej limitácie, vychádzal z ust. § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017, v zmysle ktorého je limitovaná ako 10 násobok sumy minimálnej mzdy. Vo vzťahu k argumentácii žalobcu, v zmysle ktorej mal súd pri určovaní maximálnej hranice výšky nemajetkovej ujmy vychádzať z minimálnej mzdy v roku 2018, resp. 2019, kedy došlo k vzneseniu obvinenia žalobcovi, nie z minimálnej mzdy v roku 2015, kedy došlo k spáchaniu skutku uviedla, že súd pri určovaní priznanej výšky nemajetkovej ujmy len prihliadol a zohľadnil predmetné ustanovenia zákona,

ale nepoužil ho ako nosné kritérium jej výpočtu. Zdôraznila, že určenie samotnej výšky nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu založenej na uvážení konkrétnych okolností prípadu po zohľadnení jednotlivých zákonných ustanovení, ktorých postup prvoinštančného súdu bol aj v tomto smere správny a zákonný. Zdôraznila, že podkladom určenia výšky nemajetkovej ujmy nebol výpočet násobku sumy minimálne mzdy v tom, v ktorom roku, ale vykonaným dokazovaním zistené všetky okolnosti prípadu so zohľadnením zákonného limitu vymedzeného v ust. § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z. a teda súdom určená výška nemajetkovej ujmy je primeraná a určená v súlade so zákonom. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

5. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej uviedol, že sa nestotožňuje s jej argumentáciou, že súd správne ustanovil ako zákonný limit nemajetkovej ujmy vo výške 10-násobku minimálnej mzdy podľa § 12 ods. 3 zákona o obetiach trestných činov, nakoľko maximálna výška priznanej nemajetkovej ujmy môže byť vo výške 50-násobku minimálnej mzdy. Vo vzťahu k tvrdeniu, že súd sa neriadil výškou minimálnej mzdy za rok 2015, kedy došlo k spáchaniu skutku, nakoľko toto nebolo nosné kritérium pre určenie minimálnej mzdy uviedol, že právne naopak, výška minimálnej mzdy za rok 2015 bola nosným kritériom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, kedy mu súd priznal 5-násobok minimálnej mzdy za rok 2015 (5x380 Eur). Teda v prípade, ak by bolo podľa súdu primerané priznanie 5 násobku minimálnej mzdy, tak by mal posudzovať výšku minimálnej mzdy za rok 2018, resp. 2019, kedy zároveň začalo jeho trestné stíhanie, nakoľko ako bolo ustálené trestné stíhanie nezačalo v roku 2015, ale až nezákonným rozhodnutím v roku 2018. K tvrdeniu žalovanej, že súdy sa neriadia, ani nemajú riadiť výškou minimálnej mzdy, ktorá bola v čase skutku, resp. v čase nezákonného rozhodnutia, k tomu poukázal na vyjadrenie samotnej žalovanej v konaní vedenom pred Mestským súdom Košice pod sp. zn. K2-26C/48/2022, kde je žalobcom A. F. (kolega a „spolupáchateľ“ žalobcu). V uvedenom konaní žalovaná uvádza, že súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy správne vychádzal z výšky minimálnej mzdy za rok 2015, pretože podľa nej by bolo popretie platnej právnej úpravy, ak by súd vychádzal za obdobie iného kalendárneho roka ako roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Teda podľa žalovanej žalobca, ako aj jeho kolega, spáchali skutky v roku 2015, ktoré síce súdy vyhodnotili, že nie sú trestným činom, napriek tomu musí byť priznaná nemajetková ujma za rok 2015. Zároveň žalovaná v oboch konaniach uvádza, že trestné stíhanie nezačalo v roku 2015, ale až nezákonným rozhodnutím v roku 2018, resp. 2019, ale pri priznávaní nemajetkovej ujmy má vychádzať z obdobia, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, aj keď skutky trestným činom neboli. Argumentáciu žalovanej, ktorá v rámci procesnej obrany uvádza v dvoch konaniach protichodné tvrdenia, ktorými sa snaží docieliť, aby súdy priznali poškodeným čo najmenšie odškodnenie za nezákonné konanie žalovanej považuje až za absurdnú. Má za to, že podané odvolanie je v celom rozsahu dôvodné. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaním zmenil, priznal mu nárok v plnom rozsahu a žalovanú zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Ďalšie vyjadrenia do spisu doručené neboli.

7. Odvolanie žalobcu bolo podané len proti výroku II. rozsudku, preto výrok I. o priznaní sumy 1.900 Eur, ktorý odvolaním nebol napadnutý, nadobudol právoplatnosť a v odvolacom konaní nebol preskúmavaný.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

11. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné bez nariadenia pojednávania, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné.

12. Predmetom konania je náhrada škody uplatnená titulom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z., o ktorej súd rozhodol čiastočne vyhovujúcim výrokom, keď žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 1.900 Eur a keď v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Priznaná istina predstavuje nemajetkovú ujmu vzniknutú žalobcovi.

13. Žalobca v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

14. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli v konaní najavo inak, súd vyhodnotil tak, že to vyvoláva logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1, 2 CSP, alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

15. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti je právnym posúdením činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe, a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý si nesprávne interpretoval alebo napokon ak aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav použil, v skutkových okolnostiach teda z právnej normy vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

16. V prejednávanej veci nebola sporným existencia nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci ako jedného zo zákonných predpokladov pre oprávnenosť žalobou uplatneného nároku a táto otázka nebola ani predmetom odvolania.

17. V danom prípade si žalobca vznik nemajetkovej ujmy v peniazoch uplatnil v súvislosti s nezákonným uznesením vyšetrovateľa OR PZ Košice zo dňa 14. 10. 2018 ČVS: ORP-1771/6-VYS-KE-2017, ktorým mu bolo vznesené podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvinenie z účasti na trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti formou pomoci podľa § 21 ods. 1, písm. d) k § 233 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorú príslušná prokurátorka Okresnej prokuratúry Košice I uznesením zo dňa 12. 11. 2018 sp. zn. 1Pv 382/17/8802 ako nedôvodnú zamietla. Uznesením vyšetrovateľa OR PZ Košice zo dňa 16. 1. 2019 ČVS: ORP-150/6-VYS-KE-2017 bolo žalobcovi vznesené podľa § 206 Trestného poriadku obvinenie z účasti na trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti formou pomoci podľa § 21 ods. 1, písm. d) k § 233 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote sťažnosť, ktorú príslušná prokurátorka Okresnej prokuratúry Košice I uznesením zo dňa 11. 2. 2019 sp. zn. 4Pv 130/17/8802 ako nedôvodnú zamietla. Okresný súd Rožňava rozsudkom sp. zn. 2T/35/2020 zo dňa 13. 10. 2021 žalobcu spod obžaloby oslobodil z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. 3. 2022 sp. zn. 8To/83/2021 bolo odvolanie prokurátorky zamietnuté a žalobca bol oslobodený spod obžaloby. Ako správne v napadnutom rozhodnutí poznamenal súd prvej inštancie, predpokladom zodpovednosti štátu za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. je súčasné splnenie troch podmienok, a to existencia nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu, existencia majetkovej škody, t. j. nemajetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle ust. § 3 zák. č. 514/2003 Z. z. je objektívnou zodpovednosťou, ktorej sa štát nemôže zbaviť a pri súčasnom splnení vyššie uvedených podmienok za túto škodu zodpovedá. V súvislosti s uplatneným nárokom žalobcu aj odvolací súd poukazuje na

ustálenú judikatúru najvyšších súdnych autorít, najmä na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24. 1. 2017, podľa ktorého: „Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu.“ Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že trestné stíhanie malo vplyv na súkromný, rodinný i profesijný život žalobcu, ktorý čelil zvýšenému stresu, nervozite a stagnácii v práci. Na základe jeho trestného stíhania začal správny úrad konanie o zrušenie osvedčenia technika kontroly originality, ktorý napokon vydal rozhodnutie dňa 18. 5. 2023 o zastavení tohto konania. Čo sa týka rodinných vzťahov, žalobca musel obmedziť finančnú podporu do niektorých záležitostí u svojich detí, čo sa ho najviac dotklo, pretože deťom nevedel zaplatiť všetky krúžky, ktoré potrebovali, keďže obaja synovia sa venovali športovej činnosti. Žalobca subjektívne pociťoval krivdu a dlhotrvajúce čakanie na spravodlivosť v trvaní 3 a pol roka pociťoval ako neustály tlak trestného konania, teda že napriek tomu, že nič protizákonné nespáchal, mohol dostať nepodmienečný výkon trestu odňatia slobody. Takýto psychický tlak, rovnako aj pohľady okolia, keď ho ľudia brali ako kriminálnika, ktorý sa ako pracovník kontroly originality snaží nezákonným spôsobom zarábať, mal neblahý vplyv na jeho život. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy iba také skutočnosti, ktoré vyplynuli z dôkazov, resp. boli stranami sporu prednesené, pričom nezistil žiaden logický rozpor v hodnotení dôkazov. A keďže skutkové zistenia zodpovedajú vykonaným dôkazom, odvolací súd má za to, že nie je naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, teda že by súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

18. Aj keď v posudzovanom prípade súd prvej inštancie na dostatočne a správne zistený skutkový stav aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval, právnu normu však nesprávne na zistený skutkový stav použil.

19. Odvolací súd poukazuje na to, že aj ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Zastáva názor, že okrem kritérií stanovených § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., na ktoré musí súd pri rozhodovaní o konkrétnej výške nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadať, bolo potrebné brať zreteľ tiež na právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie a tiež na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, pretože v opačnom prípade by sa súd dopustil odklonu od ustálenej praxe dovolacieho súdu v tejto otázke (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/155/2020).

20. V zmysle zák. č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu (§ 12 ods. 2) a pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násilia, trestnom čine sexuálneho zneužívania, trestnom čine týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo trestnom čine nedobrovoľného zmiznutia má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške desaťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu (§ 12 ods. 3).

21. Podľa názoru odvolacieho súdu ujmu spôsobenú žalobcovi nezákonným rozhodnutím nemožno stotožniť s ujmou s následkom smrti, preto súd prvej inštancie správne poukázal na limit odškodnenia, aký prináleží pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania a obchodovania s ľuďmi predstavujúci desaťnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy za rozhodné obdobie. Rozhodným ale nebol rok 2015, v ktorom sa mal žalobca dopustiť páchania trestnej činnosti, ale rok 2018, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie v podobe vznesenia obvinenia. Pokiaľ totiž podľa týchto osobitných predpisov je rozhodným pre výpočet odškodnenia kalendárny rok, v ktorom došlo k trestnému činu, ktorý mal za následok ujmu, ktorá sa zákonom odškodňuje, potom odvolací súd dospel logickou úvahou k záveru, že v prípade nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je rozhodným pre výpočet odškodnenia kalendárny rok, v ktorom došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia, pretože

odškodnenie je priznávané v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Aj keď nezákonné trestné stíhanie žalobcu presahovalo obdobie jedného kalendárneho roka a boli proti nemu vznesené dve obvinenia (14.10.2018 a 16.1.2019), odvolací súd má za to, že rozhodným pre výpočet odškodnenia je kalendárny rok, kedy trestné stíhanie žalobcu začalo, teda rok 2018.

22. Ako to vyplýva z ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa zák. č. 274/2017 Z. z. Nejedná sa o konštantný limit, ale o maximálne možnú sumu, ktorá môže byť priznaná. Spodnou hranicou je samotné konštatovanie porušenia práva (§ 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z.). Je na voľnej úvahe súdu, aby po dôkladnom vyhodnotení dokazovania a po zhodnotení konkrétnych okolností prípadu, v súlade s princípom proporcionality rozhodol o spravodlivej sume nemajetkovej ujmy tak, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej umožňovala „spravodlivé“ zadosťučinenie (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27. 4. 2006). Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške päťnásobku mesačnej minimálnej mzdy práve s poukazom na citované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR. Žalobca na jednej strane preukázal vznik negatívnych následkov v súvislosti so začatím jeho trestného stíhania, ktoré mali tak objektívnu ako aj subjektívnu povahu. Na druhej strane tieto následky neboli až tak devastačné, aby sa dali prirovnať k následkom, aké pociťujú osoby pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania či obchodovania s ľuďmi, kedy im prináleží plná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške desaťnásobku mesačnej minimálnej mzdy. Aj keď súd prvej inštancie správne rozhodol, že žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy vo výške päťnásobku mesačnej minimálnej mzdy, nesprávne rozhodol o rozhodnom období z ktorého ju vypočítal. Žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy vypočítaná z mesačnej minimálnej mzdy za rok 2018, kedy jeho trestné stíhanie začalo. Podľa Nariadenia vlády SR č. 278/2017 Z.z., ktorým sa ustanovila suma minimálnej mzdy pre rok 2018, bola výška minimálnej mesačnej mzdy pre rok 2018 určená na sumu 480 Eur. Jej päťnásobok je 2.400 Eur. Keďže žalobcovi už bola súdom prvej inštancie právoplatne priznaná suma 1.900 Eur, žalovaná mu má doplatiť ešte 500 Eur. Keďže žalobca žiadal priznať nemajetkovú ujmu 32.300 Eur, odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutí súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

23. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutom výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcom rozsahu podľa ust. § 388 CSP tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 500 Eur do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nad priznanú sumu 500 Eur rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako vecne správny potvrdil.

24. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

25. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

26. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

28. Podľa § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

29. Keďže odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, musel nanovo rozhodnúť aj o trovách celého konania. Ako správne uviedol aj súd prvej inštancie, rozhodnutie o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu. V tomto prípade súd náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi priznal. Preto má žalobca podľa § 255 ods. 1 CSP aj nárok na plnú náhradu trov celého konania proti žalovanej, avšak vypočítanú len zo súdom priznanej sumy. Zároveň súd dodáva, že nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne. O výške trov konania rozhodne súd prvej

inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na

ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).